

บทนำ

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2540 มีมติเห็นชอบในหลักการ โครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ให้มีความรู้ใน วิชาการและวิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดทำกิจกรรมที่สนองตอบ ต่อมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว มีการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ จัดกิจกรรมปลูกฝังเสริมสร้าง และ พัฒนาทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่คณาจารย์ บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ เร่งรัดและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นิสิตนักศึกษาให้มีความรู้อย่างแท้จริงในสาขาวิชาการ และ วิชาชีพควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยังประสงค์ตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และประเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 และหมวด 4 มาตรา 24 (4) ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อ พัฒนานคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณภาพ มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” “จัดการเรียนการสอนใน ลักษณะผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลย์กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา” โดยการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและ กิจกรรมเสริมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เร็วร่วมกัน นำภูมิปัญญาไทยมาบูรณาการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ชุมชน และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ/วิชาชีพเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นสากล และเพื่อให้แนวคิดและแนวทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยได้ขยายผล และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปทุกระดับการศึกษา สามารถประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการกิจกรรมสร้างเครือข่ายและการเป็นต้นแบบ กิจกรรมการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย โดยขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละภูมิภาคเข้าร่วมโครงการนำร่อง 7 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยและ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งจะเป็นแม่ข่ายและต้นแบบการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง การพัฒนาบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตอุดมคติไทย ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันและสอดคล้องตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ตลาดแรงงาน และประเทศ ตลอดจนก้าวไปสู่ความเป็นสากลต่อไป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต้องการให้บัณฑิตเป็นคนเก่ง เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและประเทศชาติ แต่ในปีการศึกษา 2544 นักศึกษาของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากสังคมภายในและ ภายนอกมหาวิทยาลัยในเรื่อง การแต่งกาย ความประพฤติส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยจรรยาบรรณ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาให้อยู่ในระดับมาตรฐานตามที่ ประชาคมต้องการ

ในการพัฒนานักศึกษา นักศึกษามีพัฒนาการได้ใน 2 ประการ คือ เป็นไปตามวุฒิภาวะ ตามธรรมชาติ และจากอิทธิพล สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย Chickering (อ้างถึงใน Pascarella and Terenzini, 1991)⁽¹⁾ และ Astin (1993)⁽²⁾ ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่เป็นปัจจัยสำคัญ มี ผลต่อพัฒนาการของนักศึกษาประการหนึ่งได้แก่ การที่มหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ นโยบายที่ชัดเจน แน่นนอนในการพัฒนานักศึกษา นอกจากนี้ จากยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Blimling and Whitt, 1999)⁽³⁾ ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ 5 ประการ ที่มีผลในการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ 1. การถ่ายทอดค่านิยม (Values Transmission) 2. การให้แสวงหาคำถามความชัดเจนในค่านิยม (Values Clarification) 3. การใช้เหตุผลทางคุณธรรม (Moral Reasoning) 4. ความผูกพันและการทำหน้าที่ทาง คุณธรรม (Moral Commitment) และ 5. การปฏิบัติด้านคุณธรรม (Moral Action) สำหรับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ใช้ ยุทธศาสตร์ ข้อที่ 2 เป็นหลักในการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือการให้ นักศึกษาแสวงหาคำถามความชัดเจนในค่านิยมด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาจะได้จากการใช้วิธีการของตนเอง เป็นหลักในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ ตลอดจนการปฏิบัติตามระเบียบวินัยการจรรยาบรรณ จนมีการ ชักถามจากสังคมภายในและภายนอกเป็นอย่างมาก ดังนั้นยุทธศาสตร์ในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดค่านิยม มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องสื่อค่านิยมของสถาบัน ให้นักศึกษาทราบ โดยตรงอย่างชัดเจนอีกครั้ง เป็นการปลูกฝังค่านิยมของสถาบันที่นักศึกษาควรรู้ และปฏิบัติตาม

กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติทั้งด้านการแต่งกาย ความประพฤติ รวมทั้งการปฏิบัติ ตามกฎจรรยาบรรณ มหาวิทยาลัยได้กำหนดในรายละเอียดไว้แล้วแต่ไม่มีความจริงจังในการให้ถือปฏิบัติ ดังนั้น รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา วิทยาเขตหาดใหญ่ จึงมอบหมายให้งานบริการและสวัสดิการ นักศึกษา กองกิจการนักศึกษา หาแนวทางจัดทำกิจกรรมเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โครงการนำร่อง กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545

(1) Pascarella, Ernest T. and Terenzini, Patrick T. How College Affects Students? San Francisco : Jossey Bass, 1991.

(2) Astin, Alexander w. What Matters in College? San Francisco : Jossey - Bass, 1993.

(3) Blimling, Gregory S. and Whitt, Elizabeth J. Good practice in Student Affairs....Principles to Foster Student Learning. San Francisco, 1999.

กรอบแนวคิดหลัก

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม Blimling และ Whitt (1999) กล่าวว่า ทุคมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสื่อค่านิยม ความต้องการและความคาดหวังของสถาบันต่อนักศึกษา ให้นักศึกษาได้รับทราบอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการบอกถึงความต้องการ และการปลูกฝังค่านิยมอันเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันนั้น ๆ ที่นักศึกษาคควรเรียนรู้และปฏิบัติตาม ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัย และเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว

การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ

การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ Pinto และSlevin (1988,อ้างถึงใน ปกรณ์ ปรีชากร, 2539) ได้พูดถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ มีดังนี้ 1.) ภารกิจของโครงการต้องชัดเจน 2.) การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง 3.) การวางกำหนดการและแผน 4.) การขอคำปรึกษาจากผู้มีส่วนร่วม 5.) การสร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วม 6.) การแก้ไขทันทีที่มีปัญหา 7.) การสื่อสารให้ทุกคนทราบโดยชัดเจน 8.) การบริหารงานบุคคล 9.) การจัดการด้านเทคนิค และ 10.) การติดตามและรับฟังความคิดเห็น

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาในหอพักมหาวิทยาลัย-สงขลานครินทร์ สำหรับใช้ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาในหอพักถือปฏิบัติ
2. เพื่อสร้างแกนนำนักศึกษาฟังประสงค์ในประชาคม มอ.
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้ทราบแนวทางและมีส่วนร่วมในการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และการมีวินัยจราจร

เป้าหมาย

มุ่งลดพฤติกรรมในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และด้านวินัยจราจรของนักศึกษาที่ไม่เหมาะสมให้ผิคน้อย หรือไม่เคยปฏิบัติผิดเลยมากกว่าร้อยละ 70

ขอบเขต

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรกิจการนักศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหอพัก คณะกรรมการนักศึกษาประจำหอพัก ประจำปีการศึกษา 2545 ผู้แทนนักศึกษาจากทุกคณะ รองคณบดีที่ดูแลอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้แทนองค์การนักศึกษา ผู้แทนสภานักศึกษา และนักศึกษาในหอพัก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ที่ปรึกษาโครงการ

รองศาสตราจารย์ช่อลดา พันธุ์เสนา

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา วิทยาเขตหาดใหญ่

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผศ.ดร.นิตา วุฒิวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาหอพัก ตัวแทนจากคณะวิทยาศาสตร์

2. นางสุพัตรา วิจิตรโสภา

หัวหน้างานบริการและสวัสดิการนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา

ระยะเวลา 1 กุมภาพันธ์ - ตุลาคม 2545

แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ 1 การดำเนินงานในโครงการแต่ละโครงการมี

รายการ	พ.ศ. 2545								
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
1. วางแผนดำเนินการ	←→								
2. โครงการที่ 1 และ สรุปผล		←→							
3. โครงการที่ 2				←→					
4. โครงการที่ 3				←→					
5. โครงการที่ 4					←→				

งบประมาณ จากงบสนับสนุนทบวงมหาวิทยาลัย และเงินรายได้มหาวิทยาลัย